

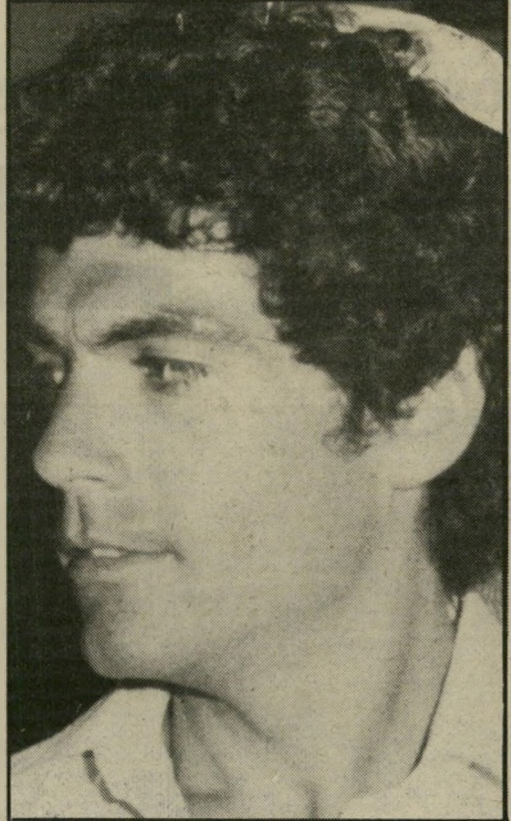
זאב בירגר:

„נגיב מחפודי כלל לא הוזמן ליריד!“

יריד הספרים בירושלים הזמין השנה סופרים חשובים מאד, כדי להשתתף בארועיו. פורסם בעיתונים כאילו הספר המצרי נגיב מחפודי הודיע שלא ישתתף ביריד. כמו כן פורסם, שגם הסופר הגרמני הנודע גינתר גראס הודיע שלא יגיע, מטעמים פוליטיים. פנית אל מנהל היריד, זאב בירגר, ושאלתי אותו: **מדוע סירב נגיב מחפודי להשתתף ביריד?**

הסיפור הזה לא נכון. הוא לא הודיע שהוא לא ישתתף ביריד. מכיוון שהוא כלל לא הוזמן להשתתף. לדעתי, הסיפור פורסם בטעות.

- **הזמנתם סופרים מצריים?** לא הזמנו.
- **יש סיבה מיוחדת לכך?** לא, אין שום סיבה.
- **לפני שנתיים הזמנתם.** לפני שנתיים זה היה משהו אחר. השנה הזמנו מו"לים מצריים?
- **והם יגיעו?** עדיין אין לנו תשובה.
- **כיצד נימק גינתר גראס את העובדה שלא ישתתף ביריד?** הוא הודיע, שלצערו הוא עסוק במועד המסויים של היריד, ולא יוכל לבוא לישראל.
- **היו נימוקים פוליטיים בסירובו?** אין לי כל סיבה להניח שהיה לו נימוק פוליטי. במכתב שכתב הודיע, שהוא עסוק — וזו הסיבה היחידה.
- **רשימת הסופרים שישתתפו ביריד דלה למדי. מדוע לא הזמנתם סופרים ידועי-שם?** אני לא חושב שהרשימה דלה. יבואו גדולי הסופרים בעולם. יבואו אלן סוליס, הארווין האו, פרוסטור מרטין גילברט — שהסרט על אושוויץ, שהוקרן בטלוויזיה, מבוסס על סיפורו — ורחל דהיקארן גדולת הסופרים בבראזיל.
- **לדעתי זה הישג גדול שבמצב הפוליטי הקיים מגיעה קבוצה כל-כך גדולה של סופרים חשובים לירושלים.**

אבישי דקל:

„פליני לא נתן לנו הודאות בימיו!“

בין שני אנשי צוות-הטלוויזיה שנעצרו באשמת בימוי נערות מורעלות בשכם ושחררו כעבור שבע שעות היה איש-הקול אבישי דקל, בעלה של הברדנטי ציפי שבט. שבוע אחרי המעצר ואחרי שנרגע מעט מהמאורעות, שיכנעתי את אבישי, בקושי, לספר לי מה בדיוק התרחש בבית-החולים בשכם.

- **אבישי, מדוע בעצם עצרו אתכם?** הגענו לבית-החולים בשכם ועלינו למעלה. בלי מצל-מות, לבקש מהמנהל אישור לצלם. הוא לא היה. ביקשנו מהסגן. הוא צילצל למימשל וקיבל אישור.
- **מהמושל הצבאי?** המושל לא היה. מישוהו במיבצעים אישר לו. ירדנו למטה כדי לקחת מצלמות. אני ומשה בן-דודר עלינו בחזרה. כשרופא גלוה אלינו אחרים של הבנות. צילמנו מה שהיה לצלם, בלי להוציא מילה מהפה ובלי הרכה של פליני ולא של אף בימאי מפורסם אחר. לא עברו שתי דקות והגיע קצין של הצבא וקצין של מישמר הגבול. הם דרשו מאיתנו להפסיק לצלם. לקחו תעודות וביקשו שנתלווה אליהם לתחנת-המיסטר. הם לקחו גם שלושה רופאים.
- **מה קרה במימסטר?** ישבנו בחוף וחכינו. המפקד של הנסה, שקראו לו גבי, נתן לנו קפה והתנהג אלינו יפה. הוא כנראה תפס יומה אישית על העניין והחליט להלביש עלינו סיפור. דרש מאיתנו לתת לו את הקסטה. לא הסכמנו. אמרנו לו שאם האזור סגור, ניתן לו את הקסטה. כי יש צו שאסור לצלם. אבל אם האזור לא סגור, מותר לנו לצלם. ביקשנו שיראה לנו צו שהאזור סגור. כמובן שלא היה לו צו כזה. הוא ניסה לדבר על ליבנו. אמר שאנחנו ישראלים וצריכים לשמור על תדמיתה של המדינה. לא ענינו לו. יצאנו החוצה. הוא יצא אחרינו ואמר: „אתם משה לא יוצאים עד שלא נתנו לו את הקסטה. יש לי אישור מאלוף הפיקוד לעצור אתכם.“
- **כאיזו אשמה עצרו אתכם?** באשמת הפרת הסדר והתססת הבנות.
- **מאיפה הסיפור של הבימוי?** מהמימסטר. המימסטר היא שהעבירה, לדעתי, את הסיפור לרדיו.
- **מתי שוחררת?** כשעוצרים אותך ל-48 שעות, את רשאית לצלצל. טילפנו לסי-בי-אס. נו, סי-בי-אס זה לא אבישי דקל או ציפי שבט. זה ישר טלקס לניריווק, ומשם טלקס לבניו וטלקס לארנס, וזהו — שיהררו אותנו.
- **בלי שמסרתם את הקסטה?** בשלב מסוים מסרנו את הקסטה לחוקר הדרוזי שחקר אותנו, אבל כששוחררנו אמרנו שאנחנו לא עוזבים בלי הקסטה, וכך היה. קיבלנו את הקסטה ורק אז עזבנו.

מיא ליטוונסקי:

„הגשנו לכם מדינה על מגש של כסף!“

בכל פעם שאני מוגשת אשה שלחמה במילחמת העצמאות, אני מתרגשת מחדש. האמהות שלנו — אלה השמרניות, אלה שאינן מבינות אותנו, אלה שאין לנו איתן שפה משותפת והשייכות לדור הישן — היו פעם נשים במיכנסי האקי קצרים, שחתרוצו עם סטנים ביד והיו מלוות שיירות לירושלים תחת אש צולבת ובסכנת נפשות.

ישראל היא בת 35, במיטב שנותיה — כמו שאומרים על אשה שהגיעה לגיל הבשל הזה. מיא ליטוונסקי היתה אחת מאותם שהגישו לנו אותה על מגש של כסף. לפני יום-העצמאות השלושים וחמישה של ישראל, שאלתי אותה:

- **מה עשית במלחמת העצמאות?** הייתי אחת מאותן שהסתירו את הסטנים הרימונים מתחת לבגדים.
- **עד נשים לא היפשו נשק?** היפשו, ועוד איך. אלא שאני הייתי בחופשת-שיחרור מהצבא הבריטי, ובכל פעם שחיפשו — הראיתי תעודת-חייל, ואז עזבו אותי. פעם, אני זוכרת, הסטן הציץ מהשימלה, והחיל הבריטי אמר לי: „היום קר, צריך לסגור את המעיל.“
- **ליווית שיירות?** ליוויתי שיירות במשך שבועיים, עד שנתקענו בירושלים.
- **היית בשוירה שהותקפה?** השיירות הותקפו כמה פעמים.
- **לא פחדת?** הייתי צעירה מדי. לא עלה על דעתי לפחד.
- **איך את מרגישה היום, כשאת עוזבת ככאכא-אליעד?** צביטה בלב. אבל כשאני חושבת על בני, המשרת בצנחנים בלבנון, צובט לי בלב עוד יותר. היום אני מבינה את ההורים שלי. או בכלל לא הבנתי אותם, או לא עלה על דעתי לבקש מהם רשות, לשאול אותם אם להילחם או לא להילחם. זה היה מובן מאליו שצריך להירתם למאמץ.
- **הדור שלנו דווקא שואג שאדלות.** אנחנו לא שאלנו. לא היתה ברירה, וזכרנו את השואה. הדור של עכשיו ככה.
- **את חושבת שהחיים שלנו היו יותר קלים?** יותר מעניינים.
- **ולכם אין החיים מעניינים?** הבעיה היא שאתם לא יודעים את זה. שכחתם. השאלה שאני שואלת את הדור הזה: למה לא למדתם היסטוריה? הגשנו לכם את המדינה על מגש של כסף, לא כדי שתתנו אותה כמתנה. אנחנו אומרים ציונות, ואתם צוחקים מאיתנו.